

CONAMENTUL.

an 120 cor. (60 lei)

in 60 " (30 lei)

in 30 " (15 lei)

ună 10 " (5 lei)

nr. 50 fil. (25 bani)

Unirea

Ziar național. — Apare în fiecare zi de lucru.

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată C. 1-50 a doua
și a treia oară C. 1-20

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII” Blaj.

O primejdie națională.

Mulți dintre cei cari au luat parte la gresul preoților uniți, ținut în zilele 16 Maiu a. c., la Cluj, au avut prilejul constate un nou fel de propagandă criminală pornită de dușmanii nostri pentru sdruncina însăș temelia solidarității și conștinării noului stat român. Agenții de-ai unicii roșii ungurești, care în fond asede cel mai fanatic șovinism, explicau răzvrăților nostri, cari rătăceau pe străzile țării, că preoții s'au adunat ca să împece încheierea păcii și demobilizarea și voteze noi contingente de soldați gumului dela București, lacom de sânge. Învinși, cum se vede, în cel mai înalt grad, că orice propagandă distructivă în locul poporului nostru este zadarnică și că când poporul acesta se lasă călăuzit de o preoțime patriotică și trează, agenții străini au început a folosi celea mai mărmite mijloace pentru a sguduî încrederea în conducătorii lor de până aci. Propaganda făcută zi de zi, cu o stăruință diabolică între soldații din diferitele părți ale Ardealului, a dat rezultatele surzătoare, creând atmosfera aceea de neîncredere și dușmănie față de preoțime, care sepe a deveni o primejdie națională. Soldații nostri, cari au dat în decursul războiului dovada celei mai frumoase discipline și celui mai curat naționalism încep a-și pierde tradiționala cumintenie și tradiționalul simț românesc. Preoții din toate părțile începesc cu o anumită enervare, foarte excusable de altfel, purtarea de multeori asivivă a soldaților față de ei și dispoziția ostilă a respectului pe care-l aveau până acum față de slugitorii altarului.

Agenții nu s'au mulțumit cu propaganda simplă, că preoțimea e cauza prelungirii războiului, ci în timpul din urmă agită soldații cu infamia, că preoții se poartă brutal și soțiile și copii celor duși să-și facă datoriința față de patrie. Agitația a prins în multe locuri producând în cazarmele noastre stare de spirit, care trebuie să-l puñă pe soldatul pe fiecare patriot adevărat. Constatăm aceasta a fost silit să-o facă, pe baza raportelor oficiale, un distins general al țării scriind oficial preoțimei din anumite părți, că „voința de răzbunare contra preoților... ia măsură tot mai mare printre soldații” și rugându-i să trateze „cât se poate cuviincios” cu familiile lor ca „să-și poată împlini neconturbați datoriința sfântă față de patrie și neam”.

Situația e cum vedem din celea mai recente, și am comite o crimă dacă nu am avut curajul să privim primejdia în față. Agitația dușmană începe a da roade bogate învințind cu prăbușire unul din stâlpii celei puternice ai progresului nostru național. Agenții nebunului șovinism unguresc și ai răzvrăților clocotitoare, pe care neamul acesta țării are față de poporul românesc, vreau să smulgă pe acesta de sub influința preoților știind că atunci va fi mai accesibil

pentru planurile lor de anarhie distructivă. Opera funestă a agenților unguri a fost și este în măsură însemnată spriginită de agitația fatală pornită, în timpul din urmă și mai ales cu prilejul luptelor electorale, de unii domni dela orașe, candidați oficiali și neoficiali de deputați, pe satele noastre, împotriva preoților. Avem informații din diferite părți ale Ardealului, că o mulțime de astfel de domni cu o incônștiența criminală au folosit toate mijloacele ca să discrediteze preoțimea înaintea poporului alegător pentru că, din întâmplare, erau preoți, cari credeau, că nu persoana domnului candidat e cea mai potrivită a reprezenta circumscripția în cel dintâi parlament al României mari. Și-au dat seamă domnii aceștia, că samănă vânt și vor secera furtună? Și și-au dat dânsii seamă, că au contribuit cu demagogia lor la întărirea operei de anarhie începută de cei mai necruțători dușmani ai ființei noastre naționale?

Credem, că e timpul suprem să luăm celea mai energice măsuri pentru combaterea acestei primejdii, care poate deveni o catastrofă națională. Preoții nostri trebuie să lupte din toate puterile lămurind credincioșii asupra originii și scopului propagandei agenților dușmani. Și credem, că ar avea o mare datorință față de sufletul soldaților nostri și Resortul de propagandă în fruntea căruia stă autorul celor mai frumoase pagini, ce s'au scris în limba noastră despre preoțimea românească, poetul Octavian Goga. Iar tovarășii români — conștienți sau incônștienți — ai agitatorilor străini, trebuie să dați pe mâna justiției pentru că este o crimă de neiertat orice încercare de-a sdruncina încrederea atât de necesară din toate punctele de vedere a poporului în conducătorii cei mai firești și mai apropiați de sufletul lui.

Evacuarea Budapestei. Trupele române au evacuat Budapesta retrăgându se pe linia Tisa. Înainte de-a începe evacuarea Comandamentul român a dat următoarea Proclamație:

Armata românească se retrage, Budapesta va fi evacuată. Părăsind Capitala Ungariei România ține a afirma încă odată că în urma atacului de pe Tisa, care a motivat acțiunea sa militară, ea n'a fost călăuzită de cât de legitima apărare a intereselor militare. Orice gând de asuprire sau de răzbunare, i-a fost străin.

Armata românească a căutat, ca să facă cât mai ușoară posibilă pentru populațiune prezența trupelor în Ungaria și nici-o sfortare n'a fost neglijată, care să ușureze viața populațiunei suferinde.

Cu simțimândul de a-și fi exercitat dreptul ei și de a fi îndeplinit o datorie de umanitate, armata românească ține încă odată să afirme, că a considerat totdeauna afacerile lăuntrice ale Ungariei ca aparținând singur poporului ungar căruia dorește restabilirea liniștei evitând orice persecuțiuni politice, sociale sau religioase.

Aceste condițiuni sunt necesare unei cârmuiri durabile care să exprime voința poporului ungar, să facă posibilă vindecarea trecutului și să aducă încheierea păcii dorită de România și aliații ei.

Armata românească mulțumește pentru atitudinea corectă a populațiunii capitalei în tot timpul ocupațiunei.

La treptele Tronului.

— Dela trimisul nostru special, —

(Continuare și fine).

Tăcere. Ușa din apus se deschide, mareșalul anunță: „M. Sa Regele”. Pe fațe încremenește sentimentul grav al așteptării actului solemn. Ministrul Șt. C. Pop și Lupescu iau de braț pe Mitropolitul, îl duc înaintea M. Sale. Ministrul Lupescu rostește grav și sonor: „Majestate, Mitropolitul Românilor uniți din Ardeal solicită onoarea de-a jura credință M. Voastre”. Un semn de aprobare și Mitropolitul cu cei doi miniștri trec după masa cu Evanghelia, unde stă îmbrăcat în ornate protopopol Bucureștilor: Dr. Bălanu. Mitropolitul pune mâna dreaptă pe sf. Evanghelie și rostește cu glas înalt, vibrător de emoție:

„Eu Dr. Vasile Suciu, ales și numit Arhiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș jur și promit pe Sf. Evanghelie, după cum se cade Episcopului, credință Majestății Sale Regelui României Ferdinand, urmașilor Lui, precum și ascultare Constituției și Legilor Țării; jur de asemenea și promit, că nu voi avea nici o legătură și nu voi fi părtaș nici unui plan, care ar putea să turbure liniștea publică și nu voi avea nici a legătură suspectă nici în granițele Țării nici afară de ele, și dacă voi ști de vre-o primejdie publică nu voi întârzia a o denunța. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”

În tăcerea de mormânt fiecare cuvânt cade greu în inimi.

Afară garda face onor și muzica intonează imnul religios. O pauză scurtă și Mitropolitul începe să vorbească. Scurt și limpede. Dar fiecare cuvânt are greutate. Raportează cum și-au ținut vladicii Blajului porunca primită în București dela Dositeu, și cu jertfe nespuse au păstrat limba românească și au turnat sufletul luminat al apusului în trupul răsăritean al neamului.

Răspunde Regele, rar și grav.

Momentul acesta are solemnitate dublă. Jurământul e totdeauna act solemn: iar aceasta e solemn în deosebi fiind jurământul cel dintâi depus de Mitropolitul românilor uniți la tronul Regelui tuturor Românilor. Preoțimea din Ardeal și Mitropolitul de Alba-Iulia și Făgăraș, neîmplinind porunca patriarhului din Constantinopol s'au făcut apostolii și păstorii turmei încrădinate lor nu numai în privința religioasă, ci și în cea națională. Dacă azi putem prăsnui acest moment sărbătorec, ei au avut cele mai mari merite întru făurirea lui. Dorește, ca noul cap al bisericii unite să meargă pe calea ardată de șirul lung al glorioșilor înaintași, spre fericirea bisericii și neamului.

Se apropie de Mitropolitul, îi strânge mâna cu căldură și se întretine câteva momente. Incepe apoi cercle-ul oficial. M. Sa are pentru fiecare o întrebare potrivită, o vorbă draguță.

Trecem în salonul de-alături, unde se servește vinars. La 12^{1/2} dejuner în onoarea Mitropolitului, în prânzitorul mare al castelului Peleş, la care iau parte toți cei amintiți.

După prânz vizitele de adio. N'am uitat nici Mănăstirea Sinaia. Ministrul din București, după ce au lucrat cu M. Sa câteva ore, la 4-20 au plecat la București. Trenul nostru a întârziat, așa că și Sâmbătă seara am fost oaspeții M. Sale, la diner, în castel Pelisor.

La ora 10 automobilele ne duc la gară. Ne însoțește dl adjutant Tenescu, căruia îi mulțumim încă odată pentru primirea călduroasă. Încă o privire spre Sinaia păzită de uriașul „Omul” și plecăm. Nu se mai aude muzica fermecătoare a Peleşului, ce coboară șgomotos printre stâncile și brazii dela Sinaia.

**

Așa a fost ziua istorică de 15 Noemvrie 1919. Primirea călduroasă și atenția deosebită ce ni s'a dat din partea tuturor, spiritul binevoitor ce stăpânește pe cei dintâi oameni din România Mare față de biserica noastră ne umplu de-o legitimă bucurie.

Duminecă la prânz eram în Blaj, obosiți puțin, dar cu sufletele pline de amintiri neșterse.

Rap.

Presa italiană și ultimatul cătră România. „Stampa” din Turia scrie relativ la ultimele note ale consiliului suprem că România care era considerată ca o mică putere ce interesa numai întreprinderile comerciale, se transformă într-o mare putere care știe să-și apere drepturile. Nu se înțelege pentru ce conferința de la Paris atât de generoasă pentru poștele nelimitate ale Poloniei și ale Cehoslovaciei, este așa de avară pentru România.

„Corriere d'Italia” din Roma scrie că ultimatumul din urmă către România este un document provocător redactat în stilul notelor pe cari conferința are obiceiul a le trimite Germaniei, cu agravarea că a fost publicat la Paris înainte ca guvernul român să-l fi primit. Răspunsurile României sunt pline de o ironie delicioasă.

„Epoca” scrie: Pare că conferința vrea să facă România să plătească scump faptul de a nu fi vrut să se plece cererilor de monopol american al petrolului. (Ag. Italiană)

Banca Agrară.

— Prospect —

Pentru executarea dispozițiilor Decretului-lege pentru Banca Agrară și pentru îndrumarea și sprijinirea anonimă „Banca Agrară” cu un capital societății de 50.000.000 — Lei, împărțit în acțiuni înscrise pe nume, în valoare nominală de câte 1000 Lei. Plata se poate face sau în Lei sau în coroane, socotit leul cu 2 coroane.

Capitalul până la 50.000 — Lei, care ar rămâne neacoperit, va fi subseris de Consiliul Dirigent.

La subscriere sunt de a se plăti de fiecare acțiune câte 300 Lei și ca spese de fondare câte 50 lei. Ratele următoare se vor plăti la termenele hotărâte de Consiliul de administrație.

Transcrieri de acțiuni se pot face numai cu prealabila învoire a Consiliului de administrație, vizate de Comisarul guvernului. Ca termen ultim de subscriere a capitalului să fixază ziua de 25 Noemvrie 1919.

Fondatorii își rezervă dreptul să numească pentru primul period de 3 ani, 3 din 4 părți a membrilor consiliului de administrație (Direcțiune), alcătuit din cel puțin 16 și cel mult 32 de membri, care la rândul lor, în întregime vor alege: un director general și 5 directori încredințați cu conducerea celor cinci direcțiuni, prevăzute în statutele aprobate de Consiliul Dirigent. Sub președinția Directorului general cei cinci directori vor alcătui Direcțiunea (Comitetul executiv).

Comitetul de Censori (comitetul de supraveghere) să alcătuiască din cel puțin 10 și cel mult 15 membri, dintre cari 2 din 3 părți îi alege adunarea generală.

În scopul controlului, ca operațiunile „Băncii Agrare” relativ la expropriere și împărțire cu pământ să se facă conform Decretului-lege și a ord. pentru Reforma agrară, Consiliul Dirigent numește la Banca agrară:

a) un comisar guvernial cu drepturi de control asupra operațiilor în legătură cu reforma agrară.

b) a patra parte a membrilor în consiliul de administrație

c) două din cinci părți a censorilor (comitetul de supraveghere).

Pentru înleznarea operațiunilor împreunate cu exproprierea și împărțirea cu pământ, statul prin Consiliul Dirigent pune la dispoziția Băncii agrare suma de 25.000.000 — Lei, fără dobândă, precum și obligațiunile de răscumpărare a pământului în sumele trebuincioase, în preț alpari, cu 5% dobândă.

Pentru acoperirea speselor împreunate cu lucrările de expropriere și împărțire de pământ date Băncii agrare prin decretul-lege pentru Reforma Agrară — Banca agrară folosește fondul, ce se creiază în acest scop din contribuțiunile de 25% (art. 7 din Decretul-lege R-A) predând statului surplusul rămas după acoperirea acestor spese.

Subscrierile de acțiuni să pot face la toate băncile și instituțiunile fixate de fondatorii Băncii Agrare. Locurile de subscripție și plată sunt publicate în fiecare județ.

Dreptul selecționării subscrierilor făcute îl exercită fondatorii.

Statul va beneficia, până vor fi în curs execuțiunii operațiunilor decurse din dispozițiile Reformei Agrare, de 10% din profitul curat al băncii, socotit după detragerea dividendei de 5% a capitalului societății și dotarea fondului de rezervă cu 20% a profitului curat, rămas după dividenda statutară.

Fondatorii răspund solidar pentru sumele încurșe și pentru gestiunea întreagă până la constituirea legăla a societății.

Fondatorii: „Solidaritatea”, Federală Institutelor financiare, Sibiu. Banca „Albina” Sibiu. Banca Centrală pentru Industrie și Comerț. Sibiu. Banca „Victoria”, Arad Banca „Timișana”, Timișoara. Banca „Bihoreana” Oradea-Mare. Banca „Ardeleana”, Orăștie, Banca „Patria” Blaj. Banca de asig. „România”, Sibiu. Consistorul gr.-or. din Sibiu. Capitlul gr.-cat. din Blaj, Consistorul gr.-or. din Arad, Capitlul gr.-cat. din Oradea-Mare, Consistorul gr. or. din Caransebeș, Capitlul gr.-cat. din Gherla și Lugoj, Consistorul gr.-or. din Oradea-mare și Cluj. Anton Moesenyi, mare propr. Bulci: Dr. Teodor Mihalyi, mare propr. Dej: Dr. Iancu Meșianu, mare propr., Zărnești: Dr. Valer Moldovan, adv., Turda: Dr. Gheorghe Popescu, director de bancă, Turda: Dr. Gavril Tripou, director de bancă, Bistrița: Dr. Ioan Vaida mare propr., Olpret-Dej: Dr. Aurel Cioban, propr., Lipova: Ștefan Roșian, prof., Blaj: Dr. Valentin Poruțiu, prefect, Cluj: Ioan I. Vulcu, com., Orăștie: Dr. Laurențiu Popp, adv., Abrud: Iosif Popescu, director de bancă, Cluj: Dr. Ioan Nedelcu, adv., Oravița: Axente Secula, propr., Șiria: Dr. Leo Parasca, medic, Hațeg: Dr. Vasile Preda, adv., Sibiu: Dr. Ioan Marghita, adv., Geoagiul de sus.

Rolul politic al Ardealului. „Gazeta Transilvaniei” vorbind într'un articol, vădit inspirat, despre rolul politic al Ardealului în viitoarele lupte parlamentare, scrie:

Trebuie însă să fie lămurit, că, în nici un caz, blocul partidului național nu va lucra în Parlament cu intențiunea marcării unui provincialism — ci tocmai își va întinde activitatea astfel, ca sub cutele steagului nostru să poată fi chemați câți mai mulți frați din vechiul regat.

Dacă astăzi se prezintă sub forma de partid ardeleanesc — nu este în intențiunea conducătorilor noștri de a păstra acest caracter. Deci, din primul moment credem a ști, că blocul politic al Ardealului va primi tratative cu organizațiunile din vechiul regat cari se apropie în chip sincer de înțelesul naționalist și democratic al programului ce și-a fixat partidul național...

Vor putea fi sprijinite și unele revendicări ale partidului socialist, tocmai pentru a da posibilitatea formării grupului socialist-național care să ferească muncitorimea noastră dela greșeli cari nu pot fi ușor reparate azi și ca să o oprească de-a cădea în vâltoarea spre care o târâște internaționalismul bolșevizat.

Informațiuni.

— **Redacțional.** *Articolul prim din numărul nostru de Miercuri »Ce așteptăm dela Constituanta României?» a fost scris de d. Ioan Georgescu profesor seminarial în Blaj.*

— **Rezultatul alegerilor franceze.** Alegerile din Franța s'au terminat. După telegramele din sursă franceză socialiștii de diferite nuanțe au pierdut un însemnat număr de mandate, în timp ce partidele moderate au eșit din aceste alegeri cu un spor de mandate. E o indicațiune bună asupra stărei spiritelor din Franța, unde s'a încercat ca și în alte părți o acțiune electorală anti-națională.

— **Anunț.** Tinerii meseriași și comercianții români din Blaj vor aranja Sâmbătă în 22 l. c. în sala hotelului »Univers» o petrecere cu joc. Prețul de intrare de familie 12 cor., de persoană 6 cor. Inceputul la oarele 8 seara. Venitul curat al petrecerii este destinat fondului văduvelor și orfanilor de meseriași și comercianți români din Blaj. St. familii, cari nu ar fi primit invitații prin aceasta sunt rugate să se considere de invitate.

— **Subscrieri la Banca Agrară.** Suntem informați că Capitlul din Blaj a hotărât în una din ședințele sale să subscrie la Banca Agrară suma de 4.000.000 coroane. Atragem atenția comunelor noastre bisericesti să-și plasese toți banii în întreprinderea aceasta deosebit de rentabilă.

— **Bulgaria a semnat pacea.** Delegația de pace bulgară în frunte cu primul ministru Stambuliski a semnat tratatul de pace.

— **Rescumpărarea felicitărilor de ziua onomastică.** Domnul profesor Mihail Șerban și-a rescumpărat felicitările de ziua onomastică dăruind 50 cor. fondului »Mesei studenților» din loc.

— **Acțiunile Băncii Centrale.** Pentru acțiunile Băncii centrale pentru industrie și comerț din Sibiu în valoare nominală de 500 cor. se oferă azi 1400 cor. va se zică aproape de trei ori mai mult.

— **Nouă revoluție în Budapesta.** Știri necontrolabile spun, că în Budapesta au izbucnit grave tulburări după retragerea trupelor române și că din cauza lor misiunea interaliată a părăsit orașul.

— **În atențiunea fraților preoți!** La »Atelierul de odăjdii» se află un număr oare-care de poezii și discursuri, — de argint aurite, calitatea I-ă, aduse personal dela Viena. Prețurile: între 500—2000 cor. — După-ce nu este nădejde să se mai poată avea în curând atari lucruri și cu aceste prețuri, preoții cari au lipsă să se adreseze cu banii în persoană și direcțiunii Dr. Victor Macaveiu, profesor de teologie în Blaj. — Mai sunt și câteva steluțe, lănci etc., precum și o »capelă» de tabără, cu tot ce trebuie: vase, odăjdii etc., pentru preoții dela armată, — cu prețuri moderate.

Bibliografie.

Sub titlul »Steagul lui Tudor Vladimirescu» pătrunde protopop Vasile Podoabă publică câteva vorbiri rostite la diferite ocațiuni într'o broșură de 64 pagini. Venitul curat al ei este destinat pentru monumentele eroilor români căzuți la Porumbac. Broșura se poate avea și dela Librăria seminarială din Blaj pentru prețul de 3 coroane.

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colportă comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timpul războiului.

Doi băieți

din familie bună, ca învățăcei să

□ □ primesc în pravălia □ □

ȘTEFAN NYERGES.

(110) 1-5.

Blaj.

Iosif Sabo,

Blaj str. gării Nr. 179.

Execută tot felul de lucrări
mecanice și de pleierit,
nouă și reparaturi.

(105) 3-5

Publicare de licitațiune.

Pentru darea în arândă pe anul 1920 a dreptului de vamă de târg în opidul Blaj, drept apartinător Fondului Bisericii Catedrale, și a draptului de vamă de pod (podurile dela Blaj peste Târnava mare și Târnava mică) aparținător Domeniului Metropolitan, se va ține licitație publică în ziua de 1 Decembrie 1919 orelle 10 a. m. în cancelaria subscisului (Curtea metropolitană, Blaj). Condițiunile de licitare se pot vedea în cancelaria amintită.

Blaj, la 15 Noemvrie 1919.

(109) 2-3

Dr. Ionel Pop,
advocat arhidiecezan.

Redactor responsabil: Dr. ZENOVIE PÂCLIȘANU

Numărul cenzurat de: V. Suci.